PATRIMONIUL CULTURAL ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ: ABORDĂRI TEORETICE ȘI APLICATIVE

Doctor habilitat în istorie **Elena PLOȘNIȚA**
E-mail: rackayskaine@yahoo.com
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9061-3369
Muzeul Național de Istorie a Moldovei
© 2026. Drepturile de autor aparțin autorului. Licență: CC BY 4.0.

O monografie meritorie, de pionierat, o lucrare de certă valoare, cu un titlu semnificativ – *Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural național în politicile administrației publice* – a apărut la Chișinău la sfârșitul anului 2025. Autorul cărții, Vasile Comendant, este un tânăr cercetător preocupat de problematica patrimoniului cultural, doctor în științe administrative și lector la Universitatea Liberă Internațională din Moldova.

Lucrarea reprezintă o reflecție aprofundată asupra unui domeniu de maximă importanță – patrimoniul cultural național și administrația publică – fiind o monografie serioasă, cu o abordare critică și o analiză detaliată. Este un studiu demn de reținut atât prin valoarea informației documentare, cât și prin originalitatea și utilitatea demersului științific. Prin această lucrare, elaborată de dr. V. Comendant, sunt valorificate rezultatele unor investigații de lungă durată, cu aprecieri pertinente asupra unor aspecte esențiale de patrimoniologie și de știința administrației publice. Autorul reușește să surprindă elementele definitorii ale relației dintre patrimoniul cultural și administrația publică. Volumul se impune prin noutatea și prospețimea ideilor, precum și prin actualitatea discursului.

Monografia este structurată logic, incluzând o Prefață, trei capitole, Încheiere, Bibliografie și Anexe, organizată și fluidă ca desfășurare, are o solidă bază documentară, argumentată de aspecte ce atrag prin unicitate. Lucrarea este una originală: până în prezent, în Republica Moldova nu există o altă monografie care să trateze într-o manieră similară relația dintre patrimoniu și administrația publică. Autorul analizează rolul și locul administrației publice în procesul de elaborare și implementare a politicilor publice privind protejarea și valorificarea patrimoniului cultural, identificarea mijloacelor de protejare și promovare, susținerea acestui proces și stimularea interesului comunității locale pentru păstrarea memoriei istorice și a patrimoniului cultural. Originalitatea lucrării este subliniată și de abordarea multidimensională și interdisciplinară a problematicii analizate.

Vasile COMENDANT. *Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural național în politicile administrației publice.* Chișinău: [S. n.], 2025 (Print-Caro). 239 p.: diagr. fig., color, tab. ISBN 978-5-85748-169-1.

Configurarea reușită a capitolelor facilitează o descoperire graduală a actualității și importanței acestei lucrări. Astfel, primul capitol, intitulat „Problematica politicilor publice în materie de protejare și valorificare a patrimoniului cultural național. Dimensiuni teoretico-conceptuale și metodologice", pune în evidență abordările istoriografice privind protejarea patrimoniului cultural, precum și viziunile tradiționale și moderne referitoare la clasificarea și clasarea patrimoniului cultural. Sunt interesante abordările conceptului de patrimoniu cultural și ale teoriei relaționării acestuia cu știința administrației publice. Autorul definește patrimoniul cultural național drept o expresie vitală a culturii, reprezentând o totalitate constituentă de bunuri cu valoare istorică și culturală remarcabilă, selectate și evaluate pe baza unor criterii riguroase, aflate în evidența și gestiunea autorităților administrației publice, precum și în colecții private din țară.

Vasile Comendant realizează o analiză aprofundată a categoriilor de patrimoniu, a procesului de clasare a bunurilor culturale, precum și a cadrului instituțional și legislativ implicat în elaborarea politicilor publice de protejare a patrimoniului cultural. Autorul

definește problematici și concepte specifice domeniului, identifică soluții și circumscrie situații concrete, formulând totodată propuneri concrete pentru îmbunătățirea cadrului legislativ. Acestea ar permite o protejare și valorificare mai eficientă a patrimoniului, precum și dezvoltarea unei atitudini responsabile din partea administrației publice și a comunităților locale față de protejarea patrimoniului cultural.

Capitolul al doilea, „Politici publice și reglementări administrative în protejarea și valorificarea patrimoniului cultural", explorează politicile naționale de protejare a patrimoniului cultural, misiunea și acțiunile de implementare care revin autorităților administrației publice. Vasile Comendant analizează activitatea instituțiilor administrative de specialitate, surprinzând raporturile acestora cu sistemele de putere, cu forțele economice care o influențează și cu politicile și strategiile pe care le susțin. În același timp, autorul semnalează factorii de natură socială și economică ce influențează activitatea administrației publice, cu scopul de a determina direcțiile de perfecționare a politicilor de protejare și promovare a patrimoniului cultural. El consideră că o mai bună delimitare a rolului patrimoniului cultural în cadrul politicilor publice naționale va permite valorificarea acestuia ca resursă pentru consolidarea identității culturale, a coeziunii sociale și a dezvoltării economice. Totodată, autorul prezintă un inventar detaliat al programelor de stat dedicate protejării patrimoniului cultural, prin care s-a urmărit elaborarea unei strategii de salvgardare a acestuia și adaptarea normelor și practicilor de protejare la standardele Uniunii Europene.

Nu poate fi trecută cu vederea evidențierea bunelor practici ale administrației publice în elaborarea și implementarea politicilor de protejare a patrimoniului cultural. Merită atenție examinarea conceptului de parteneriat public-privat, precum și abordările care pun în valoare turismul ca factor esențial în valorificarea patrimoniului cultural național. Toate aceste dimensiuni sunt analizate în ultimul capitol, intitulat „Valențe practice de revitalizare și valorificare a patrimoniului cultural național". Autorul realizează o analiză pertinentă a politicilor publice din domeniul turismului, conexe patrimoniului cultural național din Republica Moldova. Vasile Comendant identifică și propune soluții concrete pentru realizarea politicilor de patrimoniu cultural, subliniind faptul că revitalizarea patrimoniului cultural și natural constituie o condiție determinantă pentru dezvoltarea durabilă a turismului. Totodată, el pledează pentru crearea și promovarea parteneriatelor strategice cu instituții din Uniunea Europeană în vederea dezvoltării turismului și pentru reactualizarea strategiei de dezvoltare durabilă în acest domeniu. Un punct forte al capitolului îl reprezintă analiza rezultatelor chestionarului „Aportul administrației publice locale la protejarea și valorificarea patrimoniului cultural național".

În vederea optimizării activității autorităților administrației publice în realizarea politicilor de protejare și valorificare a patrimoniului cultural, autorul formulează recomandări privind perfecționarea cadrului legislativ-normativ și al celui instituțional, înaintând sugestii concrete adresate autorităților administrației publice locale din Republica Moldova.

Lucrarea se remarcă prin valoarea sa științifică, conținutul fiind elaborat pe baza unei documentări vaste și riguroase. Informațiile și documentele incluse în monografie sunt prezentate cu acribie și pot fi valorificate atât de comunitatea științifică, cât și de publicul larg, inclusiv în instituțiile de învățământ, având o evidentă finalitate educațională. Lucrarea dispune de o bibliografie bogată, axată pe știința administrației, drept, studii culturale, patrimoniologie, turism, sociologie, istorie, și se încheie cu Anexe, cuprinzând documente utile pentru cercetători și practicieni din domeniul administrației publice. Valoarea documentară a lucrării este considerabil sporită prin acest efort de completare, ceea ce face din monografie un instrument de lucru relevant pentru specialiștii implicați în protejarea și valorificarea patrimoniului cultural național.

Autorul merită deplină apreciere pentru efortul depus și pentru reușita realizării acestei monografii, care este echilibrată, cuprinzătoare și tratează tema din multiple perspective. Este o lucrare care bucură, stârnește interes și oferă material de reflecție specialiștilor din domeniul patrimoniului și al administrației publice.